

Oponentský posudek na bakalářskou práci Jany Rolkové: "Vegetační změny v nivě řeky Lužnice během dvou desetiletí".

Bakalářská práce mapově zpracovává po dvaceti letech mozaiku vegetace na transektu napříč nivou Horní Lužnice v oblasti Halámeckého mostu. Nejen, že tak zhodnocuje stará data, ale současně vytváří podmínky pro opětovné zpracování digitalizací obou map. Svým tématem předkládaná práce představuje ideální zadání na úrovni bakalářské práce, protože se v něm kloubí nezbytné seznámení s problematikou v literatuře, terénní práce a vyhodnocení dat moderní metodou. Diplomantka všechny úrovně zvládla i když ne stejně kvalitně.

V práci chybí, kromě několika poznámek, podrobnosti k managementu studovaného transektu a vůbec podklady k interpretaci vegetačních změn na transektu: co se za těch 20 let událo? Neexistují nějaké podrobnosti k obhospodařování nivy kromě ústního sdělení školitele? Neexistují nějaké záznamy o průtocích řeky, povodních, teplotách apod. za toto období? Zaznamenané změny mohou souviset stejně tak dobře s opuštěním luk jako s vlhkým obdobím na přelomu tisíciletí nebo se zvýšenou sedimentací toku při povodni v roce 2002! K diskusi problému je užitečné mít literaturu i lokalitu trochu více prochozenou a použít i pozorování mimo samotné pokusné plochy. Proč nebyl zaznamenaný stav srovnán s predikcemi, které udělal před 20ti lety váš školitel a publikovány byly v knize, kterou hojně citujete? Mohla byste aspoň při obhajobě takové srovnání udělat?

Predikce pomocí přechodové matice je velmi pěkná a určitě je matematicky přesná, je však založena na několika předpokladech, jež nemusí být dodrženy: mapovací jednotky jsou vždy stejné a vegetační změny jsou způsobeny jedním vlivem - neobhospodařování od roku 1994 a ten i nadále potrvá. Ani pro jeden z těchto předpokladů však nenacházím v práci důkazy. Navíc se domnívám, že tak jako vegetace samotná je ovlivněna nejvíce hladinou vody, tak také sukcesní změny jí budou nepochybně ovlivněny - neuvažujete o tom, přidat k vašim mapám další vrstvu, ve které by byl zachycen reliéf? Z některých sledování v nivě řeky Lužnice vyplývá, že sukcesní změny jak způsobené změnou vodního režimu tak obhospodařování jsou velmi rychlé, proto mě překvapují tak malé změny na transektu a na rozdíl od vás bych je interpretovala jako následek klimatického výkyvu a/nebo nepravidelností v obhospodařování.

Konkrétní připomínky:

Název: neodpovídá přesně obsahu, lépe by asi bylo "Vegetační změny v nivě řeky Lužnice po dvou desetiletích"

Anotace: sloveso degradovat se překládá jako degrade a ne jako degradate

Úvod: Tady je patrné osobní zaujetí autorky pro zadané téma, avšak literární rešerše je založena hlavně na obecných učebnicích a nejde dost do hloubky. Například tvrzení, že louky v nivě řeky Lužnice vznikly ve 12. století a od té doby byly až do 50. let 20. století pravidelně koseny je příliš zjednodušené. Stejně tak věta: "Ale po dalších 40 let, vzhledem ke komunistické ekonomické politice, docházelo k degradaci vegetace těchto území" je poněkud vágní a není z ní jasné co a proč se stalo.

Cíle: zjistit směry a rychlost sukcese nelze ze dvou mapování vegetace, mezi kterými uběhlo 20 let, nejsou-li jasné příčiny, které by ke změnám vedly, bylo by lepší hovořit asi o dynamice, U té se žádný konkrétní směr a hybatel nepředpokládá a je tedy na spekulacích jak je vysvětlit.

Metody: Uvítala bych popis mapovacích jednotek ve formě fytoocenologických snímků. Z vlastní zkušenosti vím, jak je těžké mapovat rostlinná společenstva a jak je těžké interpretovat společenstva jiných autorů dokonce i v případě, že jsou k dispozici fytoocenologické snímky. Z textu nevyplývá, že by byl popis mapovacích jednotek použitých před 20ti lety někde publikován - je tomu tak?

str. 14 - místo "...v obou obdobích..." lépe "...při obou mapováních..."

str. 15 - místo "...v zaznamenaných rocích..." lépe "... v zaznamenaných letech..."

str. 15 - místo "...procentní změna..." lépe "... procentická změna..."

Výsledky:

str. 16 - Sukcesní vývoj porovnáním obou map je vidět špatně, protože jsou mapy všity do diplomové práce na následujících stranách a ne vedle sebe.

str. 19 - místo "...plocha porostlá *Rorippa amphibia*..." lépe "... plocha porostlá druhem *Rorippa amphibia*..."

str. 19 - Z jakých dat pramení srovnání složení mapovací jednotky sv. Molinion v obou letech

ve 3. odstavci?

str. 21 - Popis tabulky 2 je nedostatečný.

str. 22 - Popis obrázku 4 je nedostatečný a nezobrazuje přechod pokrývnosti 30 % (alespoň já si pod tím neumím nic představit), ale pravděpodobně třicetiprocentní pravděpodobnost přechodu mezi dominancí jedné a druhé dominanty (stejně jako tabulka 2).

Diskuse:

str. 24 - Opatrnost, o které se hovoří v prvním odstavci je opravdu na místě, proto mě překvapuje tvrzení v druhém odstavci. Navíc, je třeba si uvědomit, že práce nepopisuje změny ve společenstvu, ale v části krajiny!

str. 24 - Co je myšleno spojením "kyslíková deprivace", asi ne poškození nadbytkem kyslíku...

str. 25 - Plocha pokrytá vegetací se mohla změnit díky nižší hladině vody při mapování.

str. 25 - místo "...nevlastní..." lépe "... nemají..."

str. 25 - Odkud pochází informace, že *Alopecurus* má kořeny dlouhé jen 10 cm?

str. 25 - místo "...vykompetována..." lépe "...potlačena..."

str. 26, poslední odstavec - Zde se hovoří o tom, proč by bylo užitečné mít mapovací jednotky lépe popsány!

str. 27, 2. odstavec - Tvrzení o obhospodařování odporuje poznámce v Metodice, že v době vašeho mapování byla část transektu pokosena.

Citace: V textu jsem nenalezla dvě citace uvedené v seznamu.

Přílohy: popis mapy č. 3 - místo "...proměny..." lépe "... změny..."

Obrázky: Je zvykem umisťovat popis pod obrázek/nad tabulku a navíc by měl být popis vyčerpávající.

Jana Rolková zadané téma zvládla, a přes délku mého posudku musím uznat, že celkem zdařile. Práci proto doporučuji práci k obhajobě a hodnotím stupněm velmi dobře.

Jitka Klimešová

V Třeboni 18. 5. 06